

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
60/2023	Kommunestyret	31.10.2023

Saksbehandler: Slava Korneev

Hjemmel: Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven) § 5-12
Forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom (forskrift om medvirkningsordninger) § 4

Valg av felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse for valgperioden 2023-2027

Saksopplysninger

I henhold til Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven) § 5-12, skal det i alle kommuner være et eldreråd, et råd for personer med funksjonsnedsettelse og et ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom. Rådene har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom. Slike saker skal kommunestyret eller andre folkevalgte organer forelegge for rådene.

Hovedregelen er at det skal opprettes separate råd for eldre og råd for personer med funksjonsnedsettelse i alle kommuner og fylkeskommuner. Det følger av forskriften om medvirkningsordninger at kommunen kan opprette ett felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse dersom det ut ifra lokale forhold er nødvendig, jf. forskrift om medvirkningsordninger § 4.

Dersom kommunestyret vedtar at det skal være to separate råd, er det imidlertid noen krav til sammensetningen av rådene. Flertallet av medlemmene i eldrerådet skal på valgtidspunktet ha fylt 60 år. Dette innebærer at også personer under 60 år kan velges, så lenge flertallet av medlemmene i rådet har fylt 60 år. Pårørende til eldre kan dermed også velges til å sitte i eldrerådet. Kommunestyret bestemmer hvor mange medlemmer eldrerådet skal ha. Rådet må ha tilstrekkelig antall medlemmer til at eldrerådet kan utføre sine oppgaver som rådgivende organ. Dersom eldrerådet skal bestå av inntil tre medlemmer, er det krav om at begge kjønn er representert. Dersom rådet skal bestå av fire medlemmer eller flere, er det krav om at hvert kjønn er representert med minst 40 prosent. Organisasjoner som representerer eldre har rett til å foreslå medlemmer til rådet. Kommunestyret velger selv råd for personer med nedsatt funksjonsevne. Organisasjoner som representerer personer med funksjonsnedsettelse, har rett til å fremme forslag om medlemmer til det rådet som representerer deres interesser.

Det er ikke et krav om at en må være folkeregistrert som bosatt i kommunen, for å kunne velges til å sitte i rådene. For valg av medlemmer gjelder dermed ikke valgbarhetskravene i kommuneloven. Rådene velger selv sin leder og nestleder.

Muligheten for felles råd er en unntaksregel for de tilfeller hvor det er nødvendig med felles råd, fordi det er vanskelig å etablere separate råd ut fra lokale forhold. Rødøy har to siste valgperioder hatt felles råd. Rådet for 2019-2023 ble valgt i k-sak 061/2019 og har hatt fem medlemmer og åtte vararepresentanter:

Medlemmer:	Varamedlemmer:
Siv Tove Hansen (leder) Ingvild Karlsen Elin Monsen	Toril Olaisen Jorunn Ø. Monsen Elin Telnes Heidi Fyhn Paul Amundsen
Kim Gøran Oddvang Pedersen	Yvonne Engen Aag Trude Hansen
Kristian Stensland (nestleder)	Henriette Blix Thomas Hoff

Oppfordring til organisasjoner som representerer eldre eller personer med funksjonsnedsettelse til å foreslå kandidater ble publisert på kommunens nettsider 25. september med frist 23. oktober 2023. Det var også åpent for at privatpersoner kunne levere forslag. Så langt har ingen forslag kommet inn.

Vurderinger

Rødøy kommune har valgt å benytte unntaksregel i to siste valgperioder. Gjeldende mandat for felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse er vedtatt i k-sak 85/2019. Mandatet sier at rådet skal bestå av fem faste medlemmer og at rådet selv velger leder og nestleder blant medlemmene.

Om kommunestyre vil endre antall medlemmer i felles råd for valgperioden 2023-2027, skal mandatet revideres.

Ved valg til felles råd gjelder ikke kravet om alder nevnt over. Rådet skal være representativt for gruppene det representerer, og være bredt sammensatt. Det er ikke krav om at en må være folkeregistret som bosatt i kommunen. Men det bør innhentes skriftlig samtykke fra kandidater, som ved valg i andre folkevalgte organer.

Kommunestyret kan enstemmig beslutte at valget av medlemmer til rådene skal gjennomføres ved avtalevalg. For at rådet skal velges på denne måten, må innstillingen vedtas enstemmig av kommunestyre. Dersom et medlem av kommunestyre eller fylkestinget krever det, skal medlemmene til rådene velges ved forholdsvalg i stedet. Valg av medlemmer til rådene gjennomføres da på grunnlag av lister med forslag til kandidater.

Kommunestyret må ha valgt nytt råd innen årsskiftet det året det er kommunestyrevalg, (jf. kommuneloven § 7-1).

Konklusjon og anbefaling

Det anbefales å velge felles råd for valgperioden 2023-2027 etter gjeldende mandat for felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse.

Kommunedirektørens innstilling

Til Felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse for valgperioden 2023-2027 velges:

.....

Rødøy kommune, 19.10.2023

Harald Einar Erichsen
Kommunedirektør

Ragnhild Aakre Seljevoll
Kontorsjef

Slava Korneev
Spesialkonsulent

Vedlegg:

- 1 Forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom (forskrift om medvirkningsordninger)
- 2 Utdrag fra Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- 3 Mandat - Felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse

Bærekraftsmål

<p>3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET</p> 	<p><i>Gjennom forebygging, behandling og å fremme mental helse og livskvalitet, skal arbeides med å redusere antall mennesker som dør for tidlig med en tredjedel innen 2030 (ikke smittsomme sykdommer og trafikkuhell), samt forebygge psykiske lidelser som angst, depresjon og selvmord.</i></p>
---	--

Forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom (forskrift om medvirkningsordninger)

Dato	FOR-2019-06-17-727
Departement	Kommunal- og distriktsdepartementet
Ikrafttredelse	Fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019–2023
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2018-06-22-83-§5-12
Kunngjort	17.06.2019 kl. 11.00
Korttittel	Forskrift om medvirkningsordninger

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 17. juni 2019 med hjemmel i [lov 22. juni 2018 nr. 83](#) om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 5-12 femte ledd.

§ 1. Formål

Forskriften skal sikre en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning fra

- eldre gjennom eldrerådet i alle saker som gjelder dem
- personer med funksjonsnedsettelse gjennom rådet for personer med funksjonsnedsettelse i alle saker som gjelder dem
- ungdom gjennom ungdomsrådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom i alle saker som gjelder dem.

§ 2. Oppgaver

Eldrerådet, rådet for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet eller et annet medvirkningsorgan for ungdom er rådgivende organer for kommunen og fylkeskommunen.

Rådene har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom. Slike saker skal kommunestyret, fylkestinget eller andre folkevalgte organer forelegge for rådene.

Kommunestyret og fylkestinget skal etablere rutiner som sikrer at rådene mottar sakene på et så tidlig tidspunkt i saksbehandlingen, at uttalelsene fra rådene har mulighet til å påvirke utfallet av saken. Rådene kan også ta opp saker på eget initiativ. Uttalelsene skal følge saksdokumentene til det kommunale eller fylkeskommunale organet som avgjør saken endelig.

Rådene skal ikke behandle saker som gjelder avgjørelser overfor enkeltpersoner. Kommunestyret og fylkestinget kan gi rådene myndighet til å fordele bevilgninger.

Rådene skal hvert år utarbeide hver sin årsmelding som skal legges frem for kommunestyret eller fylkestinget.

Kommunestyret og fylkestinget kan gi medlemmer av rådene møte- og talerett i folkevalgte organer.

§ 3. Sammensetning og organisering

Kommunestyret og fylkestinget vedtar sammensetningen av eldrerådet, rådet for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom. De bestemmer også hvor mange medlemmer og varamedlemmer rådene skal ha.

Organisasjoner som representerer henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom har rett til å fremme forslag om medlemmer til det rådet som representerer deres interesser.

Rådene velger selv sin leder og nestleder blant medlemmene.

Rådene skal gis tilstrekkelig sekretariatshjelp.

Rådene har rett til å uttale seg før kommunestyret og fylkestinget setter ned et sekretariat, fastsetter saksbehandlingsreglene og vedtar budsjett for dem.

Hvis kommunene har overført oppgavene som gjelder eldre, personer med funksjonsnedsettelse eller ungdom til et kommunedelsutvalg, kan det etableres et eldreråd, et råd for personer med funksjonsnedsettelse og et ungdomsråd eller et annet medvirkningsorgan for ungdom i alle kommunedelene. Kommunedelsutvalget ivaretar da kommunestyrets rettigheter og plikter overfor rådene. Hvis oppgavene er overført til et kommunedelsutvalg, kan det også velges et sentralt eldreråd, et sentralt råd for personer med funksjonsnedsettelse og et sentralt ungdomsråd eller et annet medvirkningsorgan for ungdom.

§ 4. Felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse

Kommunen eller fylkeskommunen kan opprette ett felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse dersom det ut i fra lokale forhold er nødvendig.

Organisasjoner for eldre, organisasjoner for personer med funksjonsnedsettelse og etablerte råd for eldre og for personer med funksjonsnedsettelse i kommunen eller fylket, skal bli hørt før kommunestyret eller fylkestinget avgjør om det skal opprettes ett felles råd.

§ 5. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019–2023.¹

¹ Antas å være 1 november 2019, se vedtak 3 okt 2019 nr. 1294.

Utdrag fra Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

§ 5-12. Eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom

Kommunestyret og fylkestinget skal selv velge et eldreråd, et råd for personer med funksjonsnedsettelse og et ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom.

Flertallet av medlemmene i eldrerådet skal på valgtidspunktet ha fylt 60 år.

Ungdomsrådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom skal ha en valgperiode på inntil to år. Medlemmene i ungdomsrådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom skal på valgtidspunktet ikke ha fylt 19 år.

Rådene eller annet medvirkningsorgan for ungdom er rådgivende organer for kommunen eller fylkeskommunen og har rett til å uttale seg i saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom.

Rådene eller annet medvirkningsorgan for ungdom kan opprette arbeidsutvalg med medlemmer som er valgt blant medlemmene av rådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom. Rådene eller annet medvirkningsorgan for ungdom kan selv når som helst omorganisere eller nedlegge slike arbeidsutvalg.

Ved valg av leder og nestleder i ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom kan hvert enkelt medlem kreve skriftlig avstemning.

Departementet gir forskrift om oppgaver, organisering og saksbehandling for rådene eller annet medvirkningsorgan for ungdom.

MANDAT

Felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse Rødøy Kommune

1. Hjemmel

Felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse er opprettet med hjemmel i: *LOV-2018-06-22-83 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 5-12*, og *FOR-2019-06-17-727 Forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom* (Forskrift om medvirkningsordninger).

I forskrift om medvirkningsordninger § 4 åpnes det for å ha ett felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse *dersom det ut fra lokale forhold er nødvendig*.

2. Sammensetning og oppnevning

Rådet består av fem faste medlemmer. Kommunestyret og fylkestinget vedtar sammensetningen av rådet. Rådet velger selv leder og nestleder blant medlemmene. Organisasjoner som representerer eldre eller personer med funksjonsnedsettelse har rett til å fremme forslag om medlemmer til rådet. Det er krav om minst 40% kjønnsrepresentasjon.

Rådets funksjonstid følger valgperioden.

3. Formål og funksjon

Jfr. Forskrift om medvirkningsordninger § 1, skal rådet på vegne av kommunen sikre åpen, bred og tilgjengelig medvirkning fra eldre i alle saker som gjelder dem, og personer med funksjonsnedsettelse i alle saker som gjelder dem.

Jfr. Forskrift om medvirkningsordninger § 2, er rådet et rådgivende organ for kommunen. Rådet har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder dem, og disse sakene skal kommunestyret eller andre folkevalgte organer forelegge dem. Rådet kan også ta opp saker på eget initiativ. Rådet skal ikke behandle saker som gjelder avgjørelser om enkeltpersoner.

Kommunestyret skal etablere rutiner som sikrer at rådet mottar sakene på et så tidlig tidspunkt i saksbehandlingen at uttalelsene fra rådet har mulighet til å påvirke utfallet. Uttalelser fra rådet skal følge saken til det kommunale organet som avgjør saken.

Rådet er kommunens formelle rådgivende organ i arbeidet for likestilling, og målet er full deltakelse og likestilling for eldre og funksjonshemmede. Rådet skal varsle om forhold som er til hinder for at eldre og innbyggere med nedsatt funksjonsevne skal kunne delta på alle områder i samfunnet. Rådet skal bidra til en universell utforming av samfunnet.

Sentrale verdier i rådets arbeid:

- Valgfrihet, uavhengighet, selvstendighet og frihet. Alle skal ha rett til å gjøre egne vurderinger og prioriteringer.
- Likeverd, aksept for variasjon og for at alle mennesker har samme verdi.

Organisering av møter:

- Leder er møteleder. Ved lederens forfall ledes møtet av nestleder.
- Leder har ansvaret for å innkalle til rådets møter og sørge for hensiktsmessig saksframstilling.
- Rådet har faste møter før hvert kommunestyremøte og ved behov.
- Rådets uttalelser og tilrådninger skal skje på basis av vedtak i et møte. Møtene i rådet er åpne for alle, og skal kunngjøres slik at de som er interessert, kan få kjennskap til tid, sted og saksliste.
- Rådet er vedtaksfør når minst halvparten av rådets medlemmer/varamedlemmer er til stede.
- Rådets medlemmer har taushetsplikt etter forvaltningslovens § 13. Saker som er underlagt taushet ved lov eller etter vedtak i Kommunestyre, skal behandles under «lukket møte».
- Et rådsmedlem som mener seg å være inhabil, plikter selv å gi beskjed om dette. Inhabilitet kan også erklæres ved at andre stiller spørsmålet. Inhabilitet er hjemlet etter Forvaltningsloven kap. 2 og Kommunelovens § 11-10.
- Rådet samarbeider tett med administrasjonen gjennom sekretær som fører protokoll ved hvert møte.
- Kommunen dekker utgiftene til rådet og rådet skal disponere eget budsjett.

4. Lover

Rådet skal følge tett kommunens håndtering av saker i henhold til lovverket som er særlig viktig for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne. Noen viktige lover å nevne er:

- Plan og bygningsloven – Rådet skal medvirke aktivt i planprosesser som utøves av kommunen, andre offentlige organer eller private.
- Diskriminerings og tilgjengelighetsloven – Rådet kan påpeke forhold som rådet mener er brudd på eller i strid med bestemmelsene i loven. Dette kan tas opp med den rådet mener er ansvarlig eller direkte med Likestillings- og diskrimineringsombudet.
- Helse- og sosiallovgivningen – Rådet kan medvirke til og utvikle eller forbedre tjenestene som eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne som grupper skal eller bør ha etter helse- og sosiallovgivningen.

5. Årsmelding

Jfr. *Forskrift om medvirkningsordninger § 2*, skal det utarbeides årsmelding. Årsmeldingen skal legges fram for Kommunestyret og inneholde:

- Oversikt over rådets medlemmer.
- Antall møter og antall saker som er behandlet.
- Oversikt over hvilke fagavdelinger/sektorer/instanser som har sendt saker til rådet.
- Omtale av rådets uttalelser i de sakene som rådet har behandlet.
- Redegjørelse for i hvilken utstrekning rådets tilrådninger og uttalelser har blitt tatt hensyn til.
- Oversikt over de sakene som rådet har tatt opp på eget initiativ.

Årsmeldingen skal gjøres tilgjengelig på kommunens nettsider etter at den er behandlet i Kommunestyret.

6. Samarbeidsorganer

Rådet skal etablere nært samarbeid med funksjonshemmede og eldres organisasjoner

Noen eksempler på relevante samarbeidsparter:

- Statens råd for likestilling av funksjonshemmede
- Statens seniorråd
- Nordland fylkes eldreråd
- Rådet for likestilling av funksjonshemmede i Nordland
- Likestillings- og diskrimineringsombudet
- Funksjonshemmedes fellesorganisasjon
- Pensjonistforbundet
- Norges Blindforbund
- Hørselshemmedes landsforbund
- Astma- og allergiforbundet
- Norges Handikapforbund
- Dysleksi Norge
- Husbanken
- Miljøverndep. Sider om universell utforming
- Direktoratet for byggkvalitet
- Landsforbundet for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde